

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku Spółdzielni Kółek Rolniczych w M.
przy uczestnictwie Gminy M., Skarbu Państwa - Starosty K. i Spółki dla
zagospodarowania wspólnoty gruntowej we wsi M. z siedzibą w M.
o stwierdzenie zasiedzenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 maja 2019 r.,
zażalenia uczestnika postępowania Spółki dla zagospodarowania wspólnoty
gruntowej we wsi M. z siedzibą w M.
na postanowienie Sądu Okręgowego w R.
z dnia 4 lipca 2018 r., sygn. akt IV Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 lipca 2018 r. Sąd drugiej instancji - Sąd Okręgowy w R. odrzucił apelację uczestniczki Spółki dla zagospodarowania wspólnoty gruntowej we wsi M. z siedzibą w M. od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie o zasiedzenie.

Sąd ustalił, że postanowieniem z dnia 28 lutego 2018 r. referendarz sądowy, w odpowiedzi na zawarty w apelacji wniosek, zwolnił uczestniczkę od opłaty od apelacji częściowo, ponad kwotę 400 zł. Postanowienie to zostało doręczone

kwalifikowanemu pełnomocnikowi uczestniczki w dniu 7 marca 2018 r. Brakująca opłata od apelacji nie została uiszczona w terminie tygodniowym od doręczenia postanowienia. Na podstawie zarządzenia z dnia 22 marca 2018 r. uczestniczka została wezwana do uiszczenia brakującej opłaty od apelacji w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia apelacji. W wykonaniu tego wezwania i w określonym w nim terminie opłata została uiszczona.

Sąd przyjął, że uczestniczka została bezzasadnie wezwana do uiszczenia brakującej opłaty od apelacji. Zgodnie z art. 112 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 300, dalej - „u.k.s.c.”) w przypadku oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszonego przez stronę korzystającą z usług profesjonalnego pełnomocnika, strona, której wniosek oddalono, powinna samodzielnie, bez wezwania sądu, uiścić opłatę w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej wartości przedmiotu sporu albo zaskarżenia. Tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie wtedy od dnia doręczenia stronie postanowienia. Reguła ta ma zastosowanie także wtedy, gdy strona została zwolniona od kosztów sądowych częściowo.

W konsekwencji, w ocenie Sądu, termin do uiszczenia opłaty od apelacji upłynął dnia 14 marca 2018 r. Apelacja podlegała tym samym odrzuceniu, jako nieopłacona, na co nie mogło rzutować błędne wezwanie do uiszczenia opłaty.

Postanowienie Sądu Okręgowego uczestniczka zaskarżyła zażaleniem w całości, wnosząc o jego uchylenie i nadanie biegu apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 112 ust. 2 i 3 u.k.s.c., jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma wniesionego przez adwokata lub radcę prawnego został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, przepis ten stosuje się nie tylko wtedy, gdy strona nie została w ogóle zwolniona od kosztów sądowych, lecz także wtedy, gdy została zwolniona od tych kosztów tylko w części (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2011 r., III CZ 70/10, niepubl.,

z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 172/11, OSNC-ZD 2013, nr C, poz. 47, z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 135/12, niepubl., z dnia 28 sierpnia 2013 r., V CZ 36/13, niepubl., z dnia 23 października 2013 r., IV CZ 69/13, niepubl. i z dnia 3 marca 2016 r., II CZ 121/15, niepubl.).

W okolicznościach sprawy uczestniczka została zwolniona od kosztów sądowych ponad kwotę 400 zł. Z takiego sposobu sformułowania rozstrzygnięcia wynikało, że wniosek został uwzględniony jedynie częściowo, a oddalony co do wskazanej w tenorze kwoty 400 zł, która powinna zostać zapłacona zgodnie z powołaną wcześniej regułą w terminie tygodniowym od doręczenia uczestniczkę postanowienia (por. art. 101 ust. 3 u.k.s.c.). Argumentację, według której rozstrzygnięcie referendarza miało charakter niepełny, należało uznać za niekonsekwentną w zestawieniu z zachowaniem samej uczestniczki, zważywszy, że nie skorzystała ona z wniosku o uzupełnienie orzeczenia (art. 351 § 1 w związku z art. 361 i art. 362¹ k.p.c.) i na wezwanie Sądu uiściła określoną w rozstrzygnięciu opłatę (por. też odpowiednio uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2011 r., III CZP 69/11, OSNC 2012, nr 4, poz. 48).

Na konieczność uiszczenia należnej opłaty zgodnie z art. 112 ust. 3 u.k.s.c. nie mogły również rzutować wywody wskazujące na konsekwencje ewentualnego zaskarżenia postanowienia referendarza sądowego uwzględniającego częściowo wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych przez innych uczestników postępowania. Pomijając, że argument ten kolidował z utrwalonym w orzecznictwie założeniem, że art. 112 ust. 3 u.k.s.c. ma zastosowanie także w razie częściowego zwolnienia od kosztów sądowych, nie uwzględniał on tego, że w świetle art. 398²² § 1 w związku z art. 394 § 1 pkt 2 k.p.c. postanowienie referendarza sądowego uwzględniające wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych jest niezaskarżalne. Dotyczy to także postanowienia o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych w zakresie, w jakim uwzględnia ono wniosek strony lub uczestnika.

Z tych względów, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

jw